EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 05 21
COM(2024) 223 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

Atokiausių regionų laivyno segmentų, kuriuos sudaro trumpesni nei 12 metrų laivai, žvejybos pajėgumų ir žvejybos galimybių pusiausvyros analizės gairės pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos 22 straipsnį

1. ĮVADAS

Europos Sąjunga toli nuo Europos žemyno, Atlanto ir Indijos vandenynuose, Karibų jūroje ir Lotynų Amerikoje, turi devynis atokiausius regionus: Prancūzijos Gvianą, Gvadelupą, Martiniką, Majotą, Reunjoną ir Sen Marteną (Prancūzija); Azorų salas ir Madeirą (Portugalija); Kanarų salas (Ispanija).

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 349 straipsnyje pripažįstami šių atokiausių regionų ypatumai ir apribojimai. Tai jų atokumas, izoliuotumas, mažumas, sunkios topografinės ir klimato sąlygos, ekonominė priklausomybė nuo mažo skaičiaus sektorių, įskaitant žvejybą. Kad jiems būtų lengviau spręsti šias problemas, Sąjungos teisės aktuose ir politikoje yra numatyta konkrečių priemonių.

2022 m. priimtame komunikate dėl Sąjungos atokiausių regionų[1] Komisija pateikė naują šių regionų strategiją ir išsakė įsipareigojimą atsižvelgti į jų ypatumus pasiūlymuose dėl Sąjungos teisės aktų ir politikos.

Palyginti su visu Sąjungos žvejybos laivynu, atokiausių regionų žvejybos laivyno laivų skaičius yra nedidelis. Atokiausių regionų tikslinių žuvų išteklių pobūdis daugeliu atvejų skiriasi nuo tų, kuriuos žvejoja likusios Sąjungos dalies žvejybos laivynas, ir jie yra įvairesni. Paprastai vykdoma nepramoninė žvejyba, o laimikio sudėtis gali būti labai įvairi ir savaime daugiarūšė. Duomenų apie didesnę išteklių įvairovę yra palyginti mažiau ir atliekama palyginti mažiau išteklių vertinimų. Padėtį daugeliu atvejų apsunkina žvejybos laivų, kurie yra vieni mažiausių Sąjungoje, pobūdis ir tai, kad jie dėl savo amžiaus ir papildomų saugos bei saugumo problemų kai kuriuose atokiausiuose regionuose dažnai nėra taip aprūpinti įranga, kaip kiti laivai, kad galėtų rinkti vykdomos žvejybos veiklos duomenis, kurių reikia, kad valstybės narės galėtų parengti savo metinę nacionalinę ataskaitą dėl savo laivynų žvejybos pajėgumų ir žvejybos galimybių pusiausvyros. Ataskaita turėtų būti parengta vadovaujantis pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos 22 straipsnio 2 dalį Komisijos priimtomis *Žvejybos pajėgumų ir žvejybos galimybių pusiausvyros analizės gairėmis*[2] (toliau – COM(2014) 545 *final*). Be to, siekiant atsižvelgti į atokiausių regionų laivynų žvejybos veiklos įvairovę, gali reikėti smulkinti laivyno segmentaciją ir taip viršyti duomenų rinkimo sistemos keliamus reikalavimus[3].

Dėl visų išdėstytų argumentų įvertinti šių laivynų pusiausvyros pagal COM(2014) 545 *final* daugeliu atvejų neįmanoma.

Atsižvelgiant į visus aprašytuosius aspektus, kurie labai skiriasi nuo likusios Sąjungos dalies aspektų, įskaitant atokiausių regionų struktūrinius apribojimus, laivų ir žvejybos ypatumus,

[1] COM(2022) 198 *final*.

[2] COM(2014) 545 *final*.

[3] 2008 m. vasario 25 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 199/2008 dėl Bendrijos sistemos, skirtos duomenų rinkimui, tvarkymui ir naudojimui žuvininkystės sektoriuje bei paramai mokslinėms rekomendacijoms dėl bendros žuvininkystės politikos, sukūrimo, OL L 60, 2008 3 5.

duomenų prieinamumą, geopolitinę ir saugumo padėtį kai kuriuose atokiausiuose regionuose ir tai, kad žvejyba yra daugiarūšė ir nepramoninė, taip pat į 2022 m. Komunikatą dėl atokiausių regionų[2], šiame komunikate nustatytos specifinės atokiausių regionų laivyno segmentų, kuriuos sudaro trumpesni nei 12 metrų ilgio laivai, pusiausvyros vertinimo gairės, papildančios su tais laivyno segmentais susijusius konkrečius COM(2014) 545 *final* elementus.

Šių atokiausių regionų laivyno segmentų pusiausvyros vertinimas ir toliau turėtų būti grindžiamas biologiniais, ekonominiais ir laivų naudojimo rodikliais, nustatytais COM (2014) 545 *final*. Konkrečiai, tiek biologiniai rodikliai (SHI ir SAR), tiek ekonominiai rodikliai (investicijų grąža, einamųjų pajamų ir rentabilumo slenksčio santykis), tiek vienas iš laivų naudojimo rodiklių (VUR, VUR220 arba valstybės narės nustatytas VUR*nn*) turėtų būti subalansuoti.

Tačiau šiame komunikate pateikiami alternatyvūs metodai, kuriuos atitinkamos valstybės narės gali taikyti rengdamos tam tikrus atokiausių regionų laivyno segmentų, kuriuos sudaro trumpesni nei 12 metrų laivai, rodiklius. Šie alternatyvūs metodai grindžiami dokumento COM(2014) 545 *final* parengiamaisiais darbais ir suformuoti atsižvelgiant į 1) papildomą Žuvininkystės mokslo, technikos ir ekonomikos komiteto (ŽMTEK) mokslinę analizę ir rekomendacijas dėl valstybių narių metinių laivyno ataskaitų ir 2) su atokiausiais regionais susijusią informaciją, kurią pateikė atitinkamos valstybės narės[4].

Visais atvejais, taip pat ir taikydamos šias gaires, valstybės narės turėtų pateikti visus reikiamus duomenis ir paaiškinimus, kad pagrįstų savo pasirinkimą ir prireikus sudarytų sąlygas ŽMTEK atlikti tolesnę analizę ir tikrinimą.

2. ALTERNATYVŪS METODAI, SKIRTI ATOKIAUSIŲ REGIONŲ LAIVYNO SEGMENTAMS, KURIUOS SUDARO TRUMPESNI NEI 12 METRŲ LAIVAI

Visiems laivų segmentams, kaip pagrindinė taisyklė, taikomas COM(2014) 545 *final*.

Šiame komunikate pateiktose gairėse nustatyti alternatyvūs metodai, skirti atokiausių regionų laivyno segmentams, kuriuos sudaro trumpesni nei 12 metrų laivai. Jie gali būti taikomi rengiant duomenų parametrus, biologinius rodiklius, laivų naudojimo rodiklius ir papildomus rodiklius, kaip nurodyta toliau.

Valstybės narės gali rengdamos su atitinkamais laivyno segmentais susijusią savo laivyno ataskaitą remtis bet kuriuo iš šiame komunikate nustatytų alternatyvių metodų tik tuo atveju, jeigu pagrindžia to poreikį konkrečia atitinkamo laivyno segmento padėtimi ir konkrečiais apribojimais, su kuriais tas segmentas susiduria dėl to, kad yra atokiausiame regione. Paaiškinimai turėtų būti pateikti laivyno ataskaitos priede.

2.1 Duomenų parametrai ir laivyno segmentacija

[4] Konkrečiai, STECF PLEN 24-01.

Siekiant atlikti standartizuotas analizes, palengvinti palyginimus ir išvengti darbo dubliavimo, pagal COM(2014) 545 *final* duomenų parametrai turėtų būti apskaičiuojami pagal duomenis, surinktus laikantis duomenų rinkimo sistemos.

Atokiausių regionų laivų, kurie trumpesni nei 12 metrų, rodiklių skaičiavimas gali būti toliau skaidomas pagal tinkamiausio lygio papildomą segmentaciją[5]. Tais atvejais, kai naudojamasi papildoma segmentacija, ji turėtų papildyti duomenų rinkimo sistemą, o ne ją pakeisti. Be to, laivyno ataskaitos priede pagal tą pačią, vienodą papildomą segmentaciją turėtų būti pateikti ir visi laivyno ataskaitos skaičiavimams reikalingi patvirtinamieji duomenys.

2.2 Biologiniai rodikliai

Pagal COM(2014) 545 *final*, siekiant įrodyti laivyno segmento pusiausvyrą, abu biologiniai rodikliai (tausios žvejybos laimikio rodiklis ir rizikos grupei priklausančių išteklių rodiklis) turėtų būti subalansuoti.

2.2.1 Tausios žvejybos laimikio rodiklis

Atokiausių regionų laivyno segmentų, susijusių su trumpesniais nei 12 metrų laivais, tausios žvejybos laimikio rodiklio (SHI), paaiškinto COM(2014) 545 *final* 10.1 skirsnyje, apskaičiavimas gali būti supaprastintas vienu iš šių būdų:

- F ir F_{MSY} vertės gali būti išvedamos (pirmumo tvarka) iš a) nacionalinių vertinimų, kuriems atlikti tarpusavio vertinimai (šie turi būti arba viešai prieinami arba pateikiami kaip laivyno ataskaitos priedas); b) nacionalinių vertinimų, kuriems tarpusavio vertinimai (dar) neatlikti ir kurie pateikiami kaip laivyno ataskaitos priedas, kad būtų galima atlikti tarpusavio vertinimą;

- rodiklis gali būti pateikiamas kartu su faktine apimties procentine dalimi ir vertei apskaičiuoti naudotų išteklių skaičiumi;

- galima naudoti vienos ar kelių žvejybai tipiškų tikslinių rūšių F ir F_{MSY} įverčius; šiame kontekste taip pat gali būti pateikiami ir naudojami rūšių grupių produktyvumo vertinimai.

Nepriklausomai nuo valstybės narės taikomo supaprastinimo visi būtini duomenys turėtų būti pateikti laivyno ataskaitos priede, kad vėliau ŽMTEK galėtų atlikti patikrinimą.

2.2.2 Rizikos grupei priklausančių išteklių rodiklis

[5] Valstybės narės turėtų kuo tinkamiau pasinaudoti kvietimo rinkti ekonominius duomenis formos stulpeliais ACTIVITY, GEAR arba FISHERY.

Pagal COM (2014) 545 *final*, apskaičiuojant rizikos grupei priklausančių išteklių (SAR) rodiklį, valstybės narės turėtų apskaičiuoti, kiek išteklių, kurie šiuo metu vertintini kaip ištekliai, kuriems kyla didelė biologinė rizika, yra naudojami nagrinėjamo laivyno.

Remiantis ŽMTEK rekomendacijomis, manoma, kad COM(2014) 545 *final* nustatytos ribinės vertės, kuriomis apibrėžiama, ar nagrinėjamas laivynas naudoja išteklių (-ius), kuriam (-iems) kyla biologinė rizika, galėtų būti pakeistos[6]. Laukiant tolesnio ŽMTEK vertinimo ir atsižvelgiant į ypatingą atokiausių regionų laivyno segmentų, kuriuos sudaro trumpesni nei 12 metrų laivai, padėtį, tiems laivyno segmentams ateityje galėtų būti nustatyta alternatyvi riba.

Kol kas, atsižvelgiant į, pirma, ŽMTEK išvadas dėl SAR ribinės vertės[6] ir, antra, ypatingą atokiausių regionų laivyno segmentų, kuriuos sudaro trumpesni nei 12 metrų laivai, padėtį, tikslinga leisti valstybėms narėms laikinai taikyti alternatyvią ribą.

Todėl, remdamosi turima technine informacija apie SAR rodiklio taikymą atokiausių regionų žvejyboje, valstybės narės gali laikyti, kad atokiausių regionų laivyno segmentas, kurį sudaro trumpesni nei 12 metrų laivai, naudoja išteklių, kuriam kyla rizika, jei išteklius sudaro daugiau kaip **20 %** laivyno segmento laimikio arba jei segmento laivynas sužvejoja daugiau kaip 10 % ištekliaus laimikio. Valstybės narės laivyno ataskaitos priede turėtų pateikti išsamius duomenis ir taikytų skaičiavimų paaiškinimus, taip pat mokslines šios alternatyvios ribinės vertės taikymo priežastis, kad vėliau ŽMTEK galėtų atlikti jų patikrinimą.

2.3 Laivų panaudojimo rodiklis

Pagal COM(2014) 545 *final*, laivų panaudojimo rodiklis yra kiekvieno laivyno segmento faktinių žvejybos pastangų ir laivyno didžiausių galimų žvejybos pastangų santykio vidurkis.

Valstybės narės turėtų turėti galimybę naudoti šio rodiklio versiją, kuri pagrįsta teoriniu, o ne faktiniu aukščiausiu veiklos lygiu. Šią vertę turėtų nustatyti kiekviena valstybė narė, remdamasi ekspertų išvada ir turima informacija ir atsižvelgdama į gamtines, technines ir socialines sąlygas. Valstybėms narėms suteikiama ši galimybė, nes kiekvienais ataskaitiniais metais nustatytą laivyno segmento didžiausią dienų jūroje skaičių gali riboti išorės veiksniai, todėl šis skaičius gali neatitikti tikrojo šio laivyno techninio pajėgumo. Išorės veiksnių pavyzdžiai gali būti ekonominiai, aplinkos ir socialiniai veiksniai, apibrėžti COM(2014) 545 *final* 12.2 skirsnyje. Kaip pažymėta 1 skirsnyje, atokiausių regionų laivyno segmentai, kuriuos sudaro trumpesni nei 12 metrų laivai, yra ypač jautrūs tokiems išorės veiksniams.

Kai valstybės narės gali pagrįsti šios rodiklio versijos naudojimą, kaip nustatyta COM(2014) 545 *final* 12.2 skirsnyje, į jį gali būti atsižvelgta pasirenkant rodiklį VUR*nn*. Kartu su visais skaičiavimui reikalingais duomenimis laivyno ataskaitos priede turėtų būti nurodytos *nn* pasirinkimo priežastys.

2.4 Papildomi rodikliai

[6] STECF PLEN 24-01.

Kaip papildomi biologiniai rodikliai gali būti pateikiami ir pagal ŽMTEK rekomendacijas apskaičiuojami atokiausių regionų laivyno segmentų, kuriuos sudaro trumpesni nei 12 metrų laivai, pereikvotų išteklių skaičiaus rodiklis (NOS) ir ekonominės priklausomybės rodiklis (EDI)[7].

Taip pat gali būti pateikiami socialiniai rodikliai, galintys padėti apibūdinti platesnes socioekonomines laivyno eksploatavimo sąlygas. Jie suteikia valstybėms narėms galimybę papildomai apibūdinti savo laivyno segmentų, kuriuos sudaro mažiausi ir potencialiai pažeidžiamiausi laivai ir įmonės, padėtį.

Šie papildomi rodikliai nelaikomi alternatyviais rodikliais ir nėra laivyno pusiausvyros apskaičiavimo elementas.

3. BAIGIAMOSIOS PASTABOS

Šios atokiausių regionų laivyno segmentams, kuriuos sudaro trumpesni nei 12 metrų laivai, skirtos gairės bus taikomos tol, kol ŽMTEK, visų pirma ŽMTEK ekspertų darbo grupė atokiausių regionų klausimais, pateiks tolesnių rekomendacijų dėl rodiklių, naudojamų apskaičiuojant laivyno pusiausvyrą, ir jų atitinkamų ribų. Bet kuriuo atveju jos negali būti taikomos valstybėms narėms parengus laivyno ataskaitas, privalomas pateikti iki 2025 m. gegužės 31 d.

[7] Šiems rodikliams apskaičiuoti žr. ŽMTEK ataskaitas STECF-PLEN-24-01 ir STECF-15-02, p. 76–78, laikant, kad n=10%.